

COVID-19 werkinstructies: Hygiënemaatregelen voor in de Thuiszorg

Doelstelling

Ter bescherming van de thuiszorgmedewerkers en cliënten tegen overdracht van COVID-19.

Doelgroep

Voor alle medewerkers in de thuiszorg die:

- Lichamelijke zorg verlenen aan de Coronavirus positieve cliënt of zijn/haar huisgenoot;
- In contact komen met sanitaire voorzieningen, de ruimte waarin het bed staat, het bed en/of wasgoed van de cliënt.

Ziektebeeld COVID-19

Koorts ($>38^{\circ}\text{C}$), spierpijn, hoofdpijn, droge hoest, dyspneu en soms diarree. Na dag 7-10 verslechtert soms het ziektebeeld. Bij ouderen kan koorts ontbreken. Ook hebben sommigen slechts milde klachten.

Besmettingsweg Overdracht van mens op mens* vooral via contact-druppels (tijdens hoesten, niezen) of mogelijk door direct contact met lichaamsvloeistoffen (sputum, feces) van een besmettelijke client en besmette oppervlakten

**Het risico op besmetting is afhankelijk van de fysieke afstand tot de bron (namelijk tot 1,5 meter) en de tijdsduur van het contact*

Algemeen hygiëne adviezen voor de thuiszorgmedewerkers

- Handen schudden; doe het niet!
- Vermijd dat u in het gezicht gehoest of geniest wordt!
- Instrueer alle cliënten bezoekers, familie en vrijwilligers op een goede hoest/nieshygiëne:
 - o Gebruik een papieren zakdoek of hoest in de plooi van de elleboog.
 - o Hoest/nies met afgewend gezicht.
 - o Gebruik een zakdoek éénmalig.
 - o Gooi de zakdoek direct na gebruik weg.
 - o Was hierna de handen met water en zeep OF
 - o Handen desinfecteren met handdesinfectans.
- Biedt de RIVM informatiefolder: Hoesten of niezen? Zakdoek kiezen! aan.
- Benadruk het belang van handhygiëne! Controleer of de juiste handhygiëne faciliteiten aanwezig zijn.
- Wees alert op (griep-)symptomen bij cliënten en medewerkers.
- Verzorg een cliënt met COVID-19 als laatste op de route!

Benodigdheden in de thuissituatie

- Vloeibare zeep
- Handdesinfectans (volledige virusclaim)
- Wegwerp handdoekjes
- Niet-steriele handschoenen
- Indien aanwezig FFP1, anders chirurgisch mond-neusmasker*
- Indien aanwezig jasshort met lange mouwen (niet-vochtdoorlatend), anders plastic haltershort*
- Veiligheidsbril
- Schoonmaakmaterialen
- Oppervlaktedesinfectans (volledige virusclaim)

**minimale veiligheidseis Daarnaast is het belangrijk dat iedere medewerker in voldoende mate kan beschikken over deze materialen op hun route of locatie.*

Clënten: werkwijze bij cliënten met COVID-19 of verdenking op COVID-19

Maatregelen t.a.v. diagnostiek

- De huisarts bepaalt of ziekenhuisopname noodzakelijk is, afhankelijk van de ernst van de situatie.
- De huisarts bepaalt of diagnostiek meerwaarde heeft, rekening houdend met beperkte testcapaciteit. De huisarts voert bij voorkeur diagnostiek zelf uit.
- Een COVID-19 positieve uitslag dient gemeld te worden bij de GGD.

Maatregelen t.a.v. ruimte

- Bel eventueel vooraf de cliënt, zodat de deur op een kier gezet kan worden.
- Spreek met cliënten af dat zij de thuiszorgmedewerkers laten weten, voordat zij langskomen, als zij hoesten en niezen of anderszins klachten hebben die passen bij het COVID beeld.
- Hang jas, tas of andere eigen spullen direct na binnenkomst bij de deur op of laat deze spullen in de auto.
- Beschouw de hal/ruimte waar je binnenkomt als omkleedruimte en als minimaal besmet.
- Beschouw de rest van de woning als potentieel besmet met Coronavirus.
- Maak zelf geen gebruik van het toilet in de woning.
- Laat de cliënt een rol vuilniszakken klaarleggen om al het afval in te doen. Knoop deze dicht na ieder gebruik.
- De cliënt verblijft in diens woning en verlaat deze niet. In eigen tuin of op balkon verblijven mag onder voorwaarde dat contacten met anderen worden vermeden.
- Beperk aanwezigheid in dezelfde ruimte met huisgenoten en anderen.
- Huisgenoten zie RIVM: <https://lci.rivm.nl/leefregels>
- De cliënt slaapt en verblijft in een eigen (slaap)kamer en heeft een eigen bed. De cliënt gebruikt een eigen tandenborstel en eigen eet- en drinkgerei, handdoeken, beddengoed en andere spullen in het huis.

- De cliënt gebruikt indien mogelijk een eigen badkamer en toilet. De ruimtes die worden gebruikt door de cliënt moeten goed geventileerd kunnen worden, bijvoorbeeld door een raam open te zetten.
- Indien bepaalde ruimtes (bijvoorbeeld de keuken, badkamer) toch door cliënt én huisgenoten worden gebruikt, dienen deze goed geventileerd (30 minuten) en dagelijks schoongemaakt te worden.

Maatregelen t.a.v. materiaal

- Neem zo min mogelijk materiaal mee naar de woning.
- Laat zo veel mogelijk gebruiksmateriaal zoals thermometer en schaar, gedurende de isolatieperiode achter in de woning, of laat de cliënt hier zelf in voorzien.
- Neem geen materialen (behalve disposables) mee naar de woning die niet gedesinfecteerd kunnen worden.
- Leg de telefoon of andere mobiele communicatieapparatuur weg bij je jas en andere spullen buiten het besmette gebied; deze mag niet gebruikt worden binnen het besmette gebied. Indien dit ten behoeve van de zorg wel noodzakelijk is, reinig en desinfecteer dan het materiaal voor verlaten van de ruimte.

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

- PBM dienen aangetrokken te worden vóór het contact met de cliënt en dus op minimaal 1,5 m afstand.
- Draag onderstaande persoonlijke beschermingsmiddelen bij de (directe) verzorging:
 - o Niet-steriele handschoenen
 - o Een FFP1-mondneusmasker, indien niet voorradig een chirurgisch mondneusmasker*
 - o Draag een FFP2 mond-neusmasker bij risicovolle aerosolvormende handelingen zoals bronchiaal uitzuigen en verzorging van een tracheacanule
 - o Isolatieschort met lange mouwen, anders een plastic halterschort
 - o Veiligheidsbril
- Draag PBM altijd éénmalig en cliëntgebonden

**minimale veiligheidseis. Daarnaast is het belangrijk dat iedere medewerker in voldoende mate kan beschikken over deze materialen op hun route of locatie.*

Uitkleedprocedure persoonlijke beschermingsmiddelen

Trek altijd in onderstaande volgorde de persoonlijke beschermingsmiddelen uit:

1. Handschoenen uittrekken en aansluitend handhygiëne toepassen.
2. Isolatieschort rustig uittrekken en rustig binnenste buiten weggoien.
3. Mondneusmasker af.
4. Bril afdoen en reinigen en desinfecteren met alcohol 70% (of een product wat de instelling gebruikt voor oppervlakten desinfectie) voor eventueel hergebruik.
5. Handen desinfecteren.

Linnengoed

- Gooi wasgoed dat in aanraking is geweest met de cliënt of in de directe omgeving, in een aparte wasmand. Laat cliënt en/of familie handdoeken, beddengoed en kleding (indien mogelijk) op minimaal 60°C wassen met een volledig wasprogramma en normaal wasmiddel. Of 40°C maar dan gevolgd door drogen in droogtrommel of strijken. Laat het wasgoed goed drogen in een droogtrommel of aan de waslijn. Draag handschoenen bij het behandelen van vuil wasgoed en pas daarna handhygiëne toe.
- Schoonmaaktextiel moet gewassen worden op minimaal 60°C. Gebruik bij voorkeur wegwerpmaterialen.

Voeding - serviesgoed

- Door de cliënt gebruikte vaat moet gescheiden worden afgewassen met standaard afwasmiddel en heet water, of in de vaatwasmachine op een uitgebreid wasprogramma.

Wassen, wondzorg, verschonen inco-materiaal

- Voer de zorghandelingen uit bij/op het bed.
- Beweeg zo min mogelijk met beddengoed.
- Doe bij verschonen van (een deel van) het beddengoed het beddengoed direct in een plastic (was)zak zodat dit veilig naar de wasmachine gebracht kan worden.
- Gebruik indien mogelijk wassen zonder water bij het wassen van de client.
- Laat persoonlijke verzorgingsmaterialen zoals kam en gebitsbakje binnen het besmette gebied en reinig deze direct na gebruik.
- Leeg de waskom in de wasbak, reinig en droog de waskom.
- Maak bij wondzorg gebruik van een ruim gedesinfecteerd werkveld, bij voorkeur niet op het bed.
- Doe het afval bij wondzorg direct in een plastic zak en knoop deze dicht zonder lucht eruit te drukken.
- Doe gebruikt inco-materiaal direct na verwijderen in een plastic zak en knoop deze dicht zonder lucht eruit te drukken.

- Leeg het urinaal in het toilet zonder te spatten. Bij gebruik van een urinezak leeg deze eerst in een (maat)beker.
- Vul tweemaal het urinaal/de beker met water en leeg deze weer rustig in het toilet, droog de beker met toiletpapier en plaats de urinaal/beker terug bij de cliënt.

Reiniging en desinfectie cliëntkamer/sanitaire ruimte

- Wanneer de huishoudelijke thuiszorg is betrokken bij cliënten, informeer hen van de genomen aanvullende maatregelen.
- Woning dient als laatste in de route worden gereinigd.
- Gebruik bij reiniging altijd wegwerphandschoenen en pas na de schoonmaak handhygiëne toe.
- Werk van schoon naar vuil! Extra aandacht voor de reiniging en desinfectie van de handcontactoppervlakken zoals klinken, lichtknoppen, handvaten, kraan, tafels, voedselbereidingsplaatsen e.d.
- Reinig oppervlakken die door de cliënt regelmatig worden aangeraakt, zoals nachtkastjes en slaapkamermeubilair, deurklinken en lichtknopjes, alsmede al het sanitair, zoals badkamer en toilet. Gebruik voor het reinigen een huishoudelijk schoonmaakmiddel. Reinig daarna de handcontactpunten zoals toiletbediening, deurklinken en lichtknopjes met huishoudbleek.
- Gebruik bij voorkeur geen stofzuiger. Indien dit toch noodzakelijk is, alleen gebruiken nadat de opvangzak en het filter vervangen is. Laat dit bij voorkeur buiten uitvoeren. Indien je dit zelf moet doe, draag dan handschoenen, masker spatbril en schort en doe dit als laatste handeling en doe daarna de PBM uit zoals omschreven.
- Desinfectie, (b.v. alcohol 70%, of een product wat de instelling gebruikt voor oppervlakten desinfectie) is altijd noodzakelijk indien er sprake is van oppervlakken die verontreinigd zijn met lichaamsvochten (urine, bloed, braaksel en infectieuze aandoeningen). Let op! Zorg ervoor dat het te desinfecteren oppervlak eerst goed gereinigd is.
- Desinfectie dient plaats vinden met een toegelaten desinfectans. Controleer dit! Voor meer informatie over welke middelen zijn toegelaten, zie de LCI richtlijn Reiniging, desinfectie en sterilisatie in de openbare gezondheidszorg.

Afval

- Draag handschoenen bij het verwijderen van de afvalzak en voer het af met de rest van het huishoudelijk afval.

Opheffen/beëindigen maatregelen

- In overleg met huisarts.
- Denk aan het opstellen van een cliëntplan.

Communicatie

- Adviseer de cliënt en familie en directbetrokkene over het toepassen van hand- en toilethygiëne.
- Geef aan bij cliënt en/of familie het bezoek zoveel mogelijk te beperken, met name kinderen

Overlijden

- De (huis)arts meldt het overlijden bij de arts-infectieziekten van de GGD.
- Draag tijdens de verzorging een schort met lange mouwen en handschoenen. Het dragen van een bril en mondneusmasker is niet nodig.
- Pas direct na het uitrekken van de PBM handdesinfectie toe.
- Nadat de overledene verzorgd is, zijn er geen beperkingen aan het contact van de nabestaanden met de overledene. Net als anders wordt goede handhygiëne geadviseerd.
- De overledene kan op de normale manier opgehaald en vervoerd worden.
- Overleg voor verdere regels en maatregelen wat betreft de opbaring en de uitvaart met de uitvaartbranche.

Waar kunt u terecht met uw vragen

Bij vragen dient u zich te richten tot uw leidinggevende. Deze kan zo nodig contact opnemen met de GGD. Voor algemene vragen over het corona-virus, kunt u bellen met GGD Hart voor Brabant op telefoonnummer: 088-3687000

Referenties

1. LCI richtlijn COVID-19, 25-03-2020
2. LCI Uitgangspunten inzetten en testbeleid zorgmedewerkers, 24-03-2020
3. RIVM WIP richtlijnen Isolatiebeleid en Algemene voorzorgsmaatregelen (handhygiëne, persoonlijke hygiëne, persoonlijke beschermingsmiddelen)
4. <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/informatie-voor-professionals>